

## ॥ हनूमत्सभाषणम् ॥

विचार्य लोकस्य विवेकतो गतिं  
 न राक्षसीं बुद्धिमुपैहि रावण।  
 दैवीं गतिं संसृतिमोक्षहैतुकीं  
 समाश्रयात्यन्तहिताय देहिनः ॥ १५ ॥

त्वं ब्रह्मणो ह्युत्तमवंशसम्भवः  
 पौलस्त्यपुत्रोऽसि कुबेरबान्धवः।  
 देहात्मबुद्ध्याऽपि च पश्य राक्षसो  
 नास्यात्मबुद्ध्या किमु राक्षसो नहि ॥ १६ ॥

शरीरबुद्धीन्द्रियदुःखसन्ततिः  
 न ते न च त्वं तव निर्विकारतः।  
 अज्ञानहेतोश्च तथैव सन्ततेः  
 असत्त्वमस्याः स्वपतो हि दृश्यवत् ॥ १७ ॥

इदं तु सत्यं तव नास्ति विक्रिया  
 विकारहेतुर्न च तेऽद्वयत्वतः।  
 यथा नभः सर्वगतं न लिप्यते  
 तथा भवान् देहगतोऽपि सूक्ष्मकः ॥ १८ ॥

देहेन्द्रियप्राणशरीरसङ्गतः  
 त्वात्मेति बद्ध्वाखिलबन्धभाग्भवेत्।  
 चिन्मात्रमेवाहमजोऽहमक्षरो  
 ह्यानन्दभावोऽहमिति प्रमुच्यते ॥ १९ ॥

देहोऽप्यनात्मा पृथिवीविकारजो  
 न प्राण आत्माऽनिल एष एव सः ।  
 मनोऽप्यहङ्कारविकार एव नो  
 न चापि बुद्धिः प्रकृतेर्विकारजा ॥ २० ॥  
 आत्मा चिदानन्दमयोऽविकारवान्  
 देहादिसङ्घाव्यतिरिक्त ईश्वरः ।  
 निरञ्जनो मुक्त उपाधितः सदा  
 ज्ञात्वैवमात्मानमितो विमुच्यते ॥ २१ ॥  
 अतोऽहमात्यन्तिकमोक्षसाधनं  
 वक्ष्ये शृणुष्वावहितो महामते ।  
 विष्णोर्हि भक्तिः सुविशोधनं धियः  
 ततो भवेज्ञानमतीव निर्मलम् ॥ २२ ॥  
 विशुद्धतत्त्वानुभवो भवेत्ततः  
 सम्यग्विदित्वा परमं पदं ब्रजेत् ।  
 अतो भजस्वाद्य हरि रमापतिं  
 रामं पुराणं प्रकृतेः परं विभुम् ॥ २३ ॥  
 विसृज्य मौर्ख्यं हृदि शत्रुभावनां  
 भजस्व रामं शरणागतप्रियम् ।  
 सीतां पुरस्कृत्य सपुत्रबान्धवो  
 रामं नमस्कृत्य विमुच्यसे भयात् ॥ २४ ॥  
 रामं परात्मानमभावयन् जनो  
 भक्त्या हृदिस्थं सुखरूपमद्वयम् ।  
 कथं परं तीरमवाम्बुद्याज्जनो  
 भवाम्बुद्धेर्दुःखतरङ्गमालिनः ॥ २५ ॥

नो चेत्त्वमज्ञानमयेन वहिना  
ज्वलन्तमात्मानमरक्षितारिवत्।  
नयस्यधोऽधः स्वकृतैश्च पातकैः  
विमोक्षशङ्का न च ते भविष्यति ॥ २६ ॥

॥ इति श्रीमद्ध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे सुन्दरकाण्डे चतुर्थे सर्गे  
हनूमत्सभाषणं सम्पूर्णम् ॥

---

This stotra can be accessed in multiple scripts at:  
[http://stotrasamhita.net/wiki/Hanumat\\_Sambhashanam](http://stotrasamhita.net/wiki/Hanumat_Sambhashanam).

 generated on November 23, 2025

Downloaded from  <http://stotrasamhita.github.io> |  StotraSamhita | [Credits](#)